
Передмова

Навчальний посібник з курсу “Загальна психологія” складається з двох томів.

У першому томі основний теоретичний матеріал розподіляється за п’ятьма розділами.

Перший розділ **“Психологія як наука”** – вступ до наукової дисципліни – є однією з найістотніших її характеристик. Він відтворює історію й логіку наукового пізнання, сучасний етап науки, її завдання та проблеми. Тому цей розділ є надзвичайно важливим, і без його засвоєння важко очікувати успіхів у подальшому опануванні курсом. Зміст розділу висвітлено у лекціях 1-5.

Другий розділ **“Пізнавальна функція психіки”** розкриває відповідну функцію психіки, яка полягає у побудові образу світу, що з різною мірою повноти й адекватності відтворює реальність. Вона здійснюється пізнавальною діяльністю, яка може бути *чуттєвою* або *раціональною*. Чуттєву пізнавальну діяльність, яку забезпечує робота *органів чуття*, складають *відчуття* та *сприйняття* (лекція 6). Раціональне пізнавання виходить за межі чуттєвих даних і здійснюється шляхом *мислення* та *уяви* (лекція 8). Результати чуттєвого та раціонального пізнання стають досвідом індивіда завдяки його *пам’яті* (лекція 7).

Третій розділ **“Результативна функція психіки”** показує, що у процесі діяльності індивід не лише створює образ світу, а й керується ним у своєму житті, тобто психіка має не лише *пізнавальну*, а й *результативну функцію* – опосередковує відносини індивіда зі світом і регулює його діяльність. Власне регуляторами діяльності є *увага*, *емоції* (лекція 9), *воля* (лекція 10), а також *психічні стани* (лекція 11).

Четвертий розділ **“Інструментальна функція психіки”** розкриває відповідну функцію, яку виконують психічні явища, що характеризують *спосіб життя* індивіда. Індивід – це не просто носій психіки. Він живе завдяки своїй психіці – мимовільно чи довільно користується нею. Отже, *психіка* є своєрідним “інструментом” життя – тим, що визначає його спосіб. Спосіб життя людини можна охопити поняттями, які в психології традиційно описують індивідуальність. Це темперамент, характер, здібності. Відтак, *темперамент* є формою способу життя (лекція 13), *здібності* – мірою його ефективності (лекція 12), *характер* – змістом (лекція 14).

У п'ятому розділі **“Особистість”** дається загальна характеристика психіки (лекція 15), визначається психологічна сутність самосвідомості (лекція 16), розкривається мотивація і діяльність (лекція 17), аналізується сутність, структура, види функції, значення спілкування в житті та діяльності людини (лекції 18, 19).

Кожну тему лекції завершують питання для перевірки знань, які супроводжуються посиланням на необхідну літературу, а також словники системи понять та категорії психології.

У другому томі, присвяченому шостому розділу **“Психологічний практикум”**, дається огляд найбільш визнаних психодіагностичних методик і розкривається технологія їх проведення та інтерпретація отриманих результатів з наступних напрямків:

“Відчуття, сприйняття, увага, пам'ять”, *“Експериментально-психологічні методи дослідження мислення, мови, інтелекту та креативності”*, *“Психодіагностика властивостей і станів особистості”*, *“Психодіагностика темпераменту та його структури”*, *“Типологія характерів та їх діагностика”*, *“Психодіагностика мотивації, ціннісних орієнтацій та соціального інтелекту”*, *“Складання психологічного портрету”*.

Навчальний посібник призначений для студентів гуманітарно-технічного напрямку для допомоги у самостійній роботі.